

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvemši ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gl., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gl. 50 kr., po pošti prejemati za četrt leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrstopenne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat, in 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvolé frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši „gledališka stolba“. — Opravišтво, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari, je v „Narodnej tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Abendrothova zadeva.

Vsem tistim voznikom kranjskim, kateri so v Hercegovini pri Abendrothu služili in se po dovršeni vožnji večidel brez plače in z praznimi rokami vračali na dom, ter kasneje mene pooblastili, da sem se v njih imenu v tej zadevi pogajal, mi je naposled vendar le mogoče poročati o končnem uspehu mojega prizadevanja.

Uže lansko leto sem v svojem tiskanem poročilu iz državnega zbora do svojih volilcev naznanil pogodbo skleneno 17. aprila 1880 leta z Abendrothom, vsled katere bi imel on kot popolno doplačilo dolžne voznine plačati poprečni znesek 25.000 gold. in sicer iz ónega denarja, katerega mu je bil — po Abendrothovej trditvi več sto tisoč goldinarjev — dolžan c. kr. vojaški erar za prevažanje blaga po Hercegovini.

Abendroth pa, kakor v vseh svojih podjetjih zelo nezanesljiv, zvihačen in sem ter tja tudi nepošten človek, je tudi tu pri tej pogodbi zelo tihotapsko postopal, ter je prej nego je z menoj sklenil pogodbo, vse one pri c. k. vojaškem eraru imajoče terjatve prepustil svojemu glavnemu upniku g. A. M. Russo na Dunaji.

Pogodba od 17. aprila 1880 postala je potem zelo dvomljive vrednosti.

A v poletju 1880. leta, ko so vsi upniki jeli pritiskati proti Abendrothu in so vsa znamenja kazala, da bi se mogel Abendrothov konkurz smatrati kot hudodelstvo, je on potem še vso svojo drugo imovino izročil gospodu Russu s pogojem, da se on kakor more poravnava z drugimi upniki.

Kmalu potem umrje Abendroth v velikej revščini. Na to se vé, da nij hotel g. Russo pripoznati pogodbe sklenene z Abendrothom dné 17. aprila 1880, ker je bilo iz pisem, katere mi je g. Russo predložil, razvidno, da je Abendroth uže prej, ko je z menoj sklenil pogodbo, odstopil njemu pri c. kr. vojaškem eraru imajočo terjatev; drugo prav nezumno imenje Abendrothovo je bilo pa uže itak drugim upnikom sodnijsko zastavljeno.

G. Russo je na dalje trdil, da je tudi on pri Abendrothu mnogo izgubil, da hoče voznikom toliko izplačati, kolikor imajo oni po spiskih v knjigah umrlega Abendrotha še dobiti. To bi znašalo, kakor sem videl v zapisku, katerega mi je Russo kazal, okolo 13.000 gl. jednako ponudbo naredi g. Russo tudi državnemu poslancu gosp. dr. Viteziću, katerega so vozniki iz Istre v jednakej zadevi pooblastili.

V takih okoliščinah je bil najin položaj zaló težaven. V prvo sva se vedno le držala pogodbe od dné 17. aprila 1880 in niti jaz niti g. dr. Vitezić nijsva hotela sprejeti Russove ponudbe.

A za našo stvar nij bilo veliko upanja in pomisleka vredno je bilo to, kaj učiniti, da se doseže večja plača voznikom, ali se z lepim potom zopet z Russom poravnati ali pa sodnijsko proti njemu postopati.

Zelo nevarna in dvomljivega uspeha do zdevala da mi je pot pravde.

Potreba bi bilo vložiti blizu 400 tožeb, katere bi bile prizadejale ogromne troške, gotovo najmanj 3—4000 gl.

Pri vsem tem sem pa imel v rokah le nekaj knjižic, katere so vozniki pri Abendrothu dobili, kjer nij bilo natanko napisano,

koliko plače so oni v Ercegovini dobili, še manj pa, koliko so si prislužili.

S temi dokazi stopiti pred sodnijo, nij bilo varno in odložil sem se bil za novo poravnavo, ker se mi je primernejša in koristnejša dozdevala.

Po dolgej mešetariji obljubil je g. Russo plačati 15.000 gl., kojih pa jaz nijsem hotel prejeti. Poskusil sem mej tem še drugo pot. V avdijenci pri državnem vojnem ministru pokazem pogodbo, skleneno z Abendrothom in naprosim, naj se od onega denarja, katerega ima Russo od c. kr. vojnega erara še dobiti, 25.000 gl. za našo varnost obdrži. G. minister obljubi, da hoče za nas vse storiti, kar mu postava dovoljuje. Tudi višji intendant gospod pl. Reckenzahn mi je bil zagotovil, da nam bode kolikor mogoče pomagal, svetoval je pa ob enem, naj se rajše z gosp. Russom poravnam, ker bi bila pravda morda brez uspeha.

Stvar je bila taka do časa, ko je v začetku junija t. l. prenehal državni zbor in ko sem se jaz vračal domov.

Preteklo je potem več tednov, ne da bi bil jaz o tej zadevi dobil kako sporočilo. Mej tem časom je pa Russo vendar le spredvidel, da bi bilo tudi za njega prav, ako se z menoj poravnava, ker mu je bilo od strani c. kr. vojnega ministerstva naznanjeno, da ne bode prej Abendrothovih denarjev prejel, dokler se s kranjskimi vozniki ne pogodi.

Dasiravno je Russo dobro vedel, da bi po tožbi vojno ministerstvo le prisilil, da mu izplača Abendrothove denarje, se je vendar le bal dolge pravde, bal se, da mu bode vsled tega denar še dalje časa ležal mrtev, in da se mu bode morebiti celo toliko zajedel, kar bi

Listek.

S pota.

VI.

V Kristijaniji, 24. julija.

Kje se bolje živi, v velikih, prvorednih, centralističnih državah, ali v manjših, drugo- in tretje-rednih, lokalno vladajočih deželah? To vprašanje se mi nehoté na poti ravno tako stavi, kakor: v katerem hotelu bi se človek bolje čutil, v velikem prvorednem ali v manjši bliščečem družega reda. Pokušal sem uže sem ter tja nekaj življenja tako v velikih kakor manjših državah, tako v prvorednih kakor priprostejših hotelih, a ker ravno zdaj v skromnej deželi in sijajnem hotelu bivam, mi pride na misel nekaj o teh razmerah govoriti.

Kakor je vsakemu znano, sta v Avstriji dve veliki politični stranki, jedna centralistična, ki vse po jednem kopitu meriti in strojiti hoče, in druga avtonomistična in federalistična, ki

pravi, da jedno kopito za vse ljudi ne velja, ker nimajo vsi jednake rasti, jednakega okusa in enakih potreb, torej naj se vsakatera dežela, vsakateri narod tako vlada, kakor je dotičnej naravi in potrebam najbolj primerna. Vsakatera stranka išče narodno in državno srečo v svojih načelih ter se misli v svojem nauku jedino pravo in nezmotljivo.

Nemčija je postala „Velika“ po centralizaciji in zato svojo moč okolo pruskega jedra in centra še zmirom bolj in bolj združuje: tako argumentujejo centralisti, ki tudi jednako centralizacijo v Avstriji okolo „nemškega jedra“ zahtevajo.

Ker je našim centralistom Velika Nemčija podoba vse sreče in izveličanosti, spregovorim nekaj besed o tej „srečnej“ državi. Spoznaval sem Nemčijo poprej, ko še nij bila centralistično združena, in zdaj, ko je skupno v prusko uniformo oblečena; ako bi me kdo vprašal, v kateri Nemčiji je bilo življenje ugodnejše, v prejšnji ali zdanjej, bi se pač trenutka z odgovorom ne obo-

tavljal voliti prejšnje razmere. V malih nemških državah se je poprej mnogo prijetnejše, mnogo ugodnejše živelo: posebne dežele so po svojej posebnej naravi, po svojih posebnih zmožnostih in potrebah se ravnale in vladale; domači so skrbeli za domače, davki bili so majheni in kar se jih je oddajalo, rabili so se za dotični lokalni prid, za duševno in gmotno blagostanje dotičnih davkoplačevalcev, človeška individualnost je nekaj veljala. No, zdaj? Nemški narod je postal prosti material za veliko vojaško silo! Velika vojaška centralna Nemčija se ne meni več za osobne, lokalne potrebe državljanov, temveč gleda le na velike „državne“ interese, kateri „veliki“ državni interesi so pa tako od „majhenih“ državljanov različni, kakor da bi bila ta država od državljanov abstrahirana ter nad narodom sama na sebi neki cilj in konec, kakor — naj se mi dovoli za to nemško abstrakcijo nekaj drzni primer — kakor je personalni Bog nad svetom v nebesih. Nemški narod torej ne živi sedaj

znašal zaslužek voznikov, katerega sem jaz od njega terjati.

To in drugo je Russa prisililo, da se je pričel sredi junija t. l. vnovič pogajati z mojim pooblaščenecem g. dr. Brunnerjem. Izrazil mu je željo, stvar končno dovršiti, in če bi bilo mogoče, naj se poravnave dokončajo vsaj do 20. julija, ker more on potem po nasvetu svojega zdravnika iti v toplice. Ker pa moj zastopnik nij hotel v mojej otočnosti, brez moje vednosti v tej naglici ničesa storiti, naprosil ga je Russo, naj na njegove stroške odpotuje do mene, da potem telegrafičnim potom stvar dovršimo.

To mi g. dr. Brunner sporoči ter dostavi, da pride 17. julija k dogovoru v Postojno.

K temu dogovoru sem tja povabil tudi kakih 40 voznikov, s katerimi smo slednjič sklenili, opustiti pot pravde in se po moči z lepa poravnati. Brzjavili smo Russu na Dunaj, da zahtevamo 25.000 gld. Ruso nam drugi dan obljubi plačati 17.000 gld. s katerimi pa nijsmo bili zadovoljni. Po večkratnem telegrafiranju se odloči Russo vendar le za 20.000 gld. ter dostavi, da niti krajcarja več ne da, in v slučajih, da bi ne hoteli priznati te svote, preneha se z nami dalje pogajati!

Ko se je po telegramu sprevidelo, da Russo v resnici neče več dati in ker mi je g. dr. Brunner tudi zagotovil, da nij upanja, kaj več dobiti in ko je g. c. kr. okrajni glavar v Postonji tudi svoj svet oddal, naj se s tem zadovoljimo, smo sprejeli Russovo ponudbo za 20.000 gld.

Tu sem torej v kratkem navedel vse dogodjaje o Abendroth-Russovej zadevi, izpušivši le nekaj podrobnosti, katerih tu opisovati se mi ne dozdeva potrebno, ker vem da je voznikom le bolj na tem ležeče da zvedo končni uspeh dosedanjih obravnav.

Dostaviti še moram, da bode denar kmalu izplačan in da ga nameravam po sledečem načinu razdeliti mej posamezne voznike.

Sestavil se bode komité ali odbor najmanje treh zaupnih mož, čegar nalog bode, po pregledu vseh knjižic in certifikatov in po pregledu Abendrothovih zapisnikov, kolikor le mogoče natančno sostavo računov izdelati in na tej podlagi po razmeri razdeliti onih 20.000 gld. mej posamezne voznike.

V Cerknici 27. julija 1881.

A. Obreza.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 30. julija.

Naš **cesar** bode baje letos obiskal Tirolsko in Predarelsko. „Politik“ piše o tem cesarjevem potovanju: „Prebivalstvo Tirolske in Predarelske čakajo veseli dnevi v obiskovanju Nj. veličanstva cesarja. Zadnje imenovano deželo bode prvokrat doletela ta čast. Jedrnatu nemško prebivalstvo te dežele, predstraže Avstrije na zapadni meji, skoro ločene od cesarstva, bode združeno z vrlimi Tirolci pozdravljalo cesarja, in inozemstvo bode spoznalo, da se tudi v takozvanej „slovanskej“ eri prebivalstva dveh jedrnatih nemških dežel ne da rabiti za rovanje centralistične klike, marveč nasprotno vidi blagor Avstrije le v zadovoljenju vseh narodov“. Umeje se, da take besede ne ugajo ustavovercem; „N. Fr. Pr.“ se uže zaganja po svojej nemški perfidnosti v te besede in malo da ne ščuje Tirolcev, da bi tudi oni jeli javkati o zatiranju.

O čemer pri nas v **Kranjskej** nihče nič ne vé, o tem so žurnalisti tam gori na Dunaji prav dobro poučeni. Oni dobro vedo, kdo kandidira za mesto deželnega glavarja. Nu, čuditi se nij, če v halucinacijah bledejo čudne reči. „Deut. Ztg.“ od petka piše: „Kakor smo zvedeli, je bila navzočnost kranjskega deželnega predsednika Winklerja na Dunaji v zvezi z imenovanjem kranjskega deželnega glavarja. Slovenci trdno zahtevajo, da naj dr. Poklukar dobi to mesto. Deželni predsednik je s to kandidaturo zadovoljen, a tu so baje pokazali se uplivni glasovi za barona Apfaltrerna, uda gospodske zbornice“. Tem besedam ne dodajemo nobednega komentara, ker se nečemo spuščati z žurnalisti v prepir, koliko je na tem resnice. A mesto deželnega glavarja je pri nas prazno, zasesti se bode moralo in mi gojimo nadejo, da bode visoka vlada, ki v svojem prizadevanju vsem jednake pravice izkazati želi, imenovala moža, ki ne bode oviral narodnega napredovanja in teptal slovenskih svetinj, ki bode skrbel za narod in njegov napredek.

Rovarskim dušam **ustavoverskim** se nikakor nij hotelo posrečiti navzlic vsem lažem o zatiranju, klanju in pobijanju Nemcev omajati vlade Taaffejeve. Stisnili so glave in šepetali: Kaj pa zdaj? Kje bodedo dobili kaj kamena, da bi ga metali na vlado? „In hoc signo vincas“ zavpili so vsi na jeden glas: Desetaki nam bodo pomagali, te papirnate kroglice nam bodo pomagale. Stopil je vkup glavni svet, da se dogovori, kaj je začeti z desetaki, ki imajo zapisano: to platy deset zlatyh, ali naj se sprejemajo pri vseh bankah ali ne. A kaže se, da je vlada tudi v tem vprašanju trdna, pripravljena kljubovati vsem demonstracijam. Te papirnate kroglice je ne bodo ubile.

V zadnjem času so ta gospoda ustavo-

verci prav pridno jeli sklicavati zborovanja in grajati pred zbranim občinstvom vlado in hujskati proti njej. Osobito veliko vedó povedati, da Taaffejeva vlada v dveh letih še nič nij storila za zboljšanje obrtnije in kmetijstva, sebe pa ne vprašajo, koliko so storili oni v dvajsetih letih. Deželo za deželo so izsesali do zadnje kapljice krvi s svojim nepremišljenim gospodarstvom, a kaj jih je to brigalo, da so le vladali, da so si le polnili žepe in zidali krasne palače. Te dni je v Štajerskeji v graški trgovinskeji zbornici dajaje računsko poročilo govoril grof Wurmbrand in zopet govoril o slabem stanju kmetijstva in obrtnije. Čudni so ti gospodje res! Nihče ne trdi, da obrtnija ne peša, da je skoro uničena, to vsak pripozna in kdo jo je uničil? Ustavoverci. — Tudi ta grof je moral nazadnje vreči nekaj fraz mej svoje poslušalce. On je vedel povedati, da bode državni zbor razpuščen in potem je dejal, da bode prišlo novo ministerstvo, in potem bode imela „nemško-liberalna stranka jasno stališče.“ Naj le sanjajo tolažilne sanje!

Vnanje države.

Ruski car odpotoval je uže v Moskvo, in tam ostane skoro gotovo do dneva, ko si bode dal na glavo krono carsko. Nemški listi hoté vedeti, da je car šel v Moskvo in da dalje časa tam ostane za to, da pokaže tamošnjem Staro-Rusom in „panslavistom“ svoje simpatično mišljenje. Koliko je na tem resnice, pač ne moremo povedati; bočemo videli, kaj prinese prihodnost.

Evropska komisija za nadzorovanje **grško-turškega** odstopanja zemlje bode baje dné 3. avgusta se zopet sešla in se potem podala v Domokos in Kardica, da bode pri odstopu druge provincije navzočna.

V zadnjem času so bili listi polni sklepanj o alijancah mej Italijo, Avstrijo in Nemčijo. Na te kombinacije o zvezi mej Avstrijo in Italijo piše „Krezeitung“: „Približanje Italije k Avstriji je le tedaj mogoče, če Italija rovanje „irredentovcev“ popolnemu umiri. V Italiji se mora anti-avstrijskemu delovanju nasproti stopiti“. Mi smo naveli te besede le zaradi tega, da se vidi, da tudi drugod vedó, kako se proti Avstriji dela v Italiji; a mej avstrijskimi politiki je še vendar nekaj kratkovidnežev, ki ne hoté sprevideti, da od Italije nijmamo pričakovati pravega prijateljstva, Italija le hoče pod krinko prijaznosti odvzeti Avstriji nekaj dežela.

Volitve v **francosko** zbornico so odločene na dan 21. avgusta. Listi zelo grajajo poslance, zakaj se nijso upirali nasvetu, da se volitve začno uže 21. avgusta, zakaj nijso zahtevali poznejšega termina, da bi se bilo moglo ljudstvo pripraviti in si izbrati sposobne kandidate. „National“ se jezi nad večino, ker nij imela poguma, da bi odločno nasprotovala. Vsakako daje (večina), pravi „National“, svojim volilem slab pojem o energiji onih, ki bodo prihodnjič zopet kot kandidatje nastopili. Volilem dani obrok je tako kratek, da ne

več za svoj blagor, za samega sebe, temveč za veliko vojaško silo, katere brezvoljna roba je postal.

Potnik bi menda tudi smel zdanjo Nemčijo prispodabljati z velikim prvorednim, po vse pozlačenim hotelom, v katerem je vse polno uniformiranih lakajev, zdaj arogantnih, zdaj vse ponižnih služabnikov, kjer se ti na vsakateri migljaj, vsakateri korak, vsakatero besedo, ako bi bilo mogoče tudi na vsakatero misel pazi, kjer za plitvo, puhlo, našopirjeno pozlačenost, za navidezno zunanjo sijajnost kar najdražje plačuješ in poleg nobene reelne zadovoljnosti nijmaš — da, pač: stanuješ v grand-hotelu!

Pustimo nemški grandhotel in podajmo se v bolj skromne drugoredne države, na Dansko in Skandinavsko. Potniku, ki iz Nemčije tja odpotuje, svetujem, naj se nikar na nemških, temveč na danskih, ali kar je najbolje, na švedskih parobrodih vozi; kdor je prijatelj dobre mize, bode tega nasveta vesel. Dobra

miza gotovo da mnogo, ako ne največ, za življenje velja. Kako tudi ne bi. Saj je največ človeškega mišljenja in trpljenja le zavoljo mize: srečni torej ljudje, kateri za svoj trud res tudi temu primerno, to je, dobro mizo imajo. Danci, posebno pa Švedi in deloma tudi še Norvežanci so tako srečni. Po mojem mnenju za sodbo o katerem narodu v obče, kakor o katereji rodbini ali pojedinem človeku posebe nij boljših znakov, nego njegova miza in stanovanje. Pogledi le v njegovo sobo, na njegovo mizo in na njegovo postelj in — uže dobro veš, kaj o njem misliti in soditi imaš. Ti znaki so, kakor uže koli, meni v dotičnih sodbah za vodilo, a ker sem jih pri Dancih, Švedih in deloma Norvežanih dobre našel, tudi o teh narodih dobro mislim in sodim. Najboljše se živi in najlepše stanuje na Švedskem, pa tudi mnogo bolje na Danskem in deloma na Norvežkem, nego na Nemškem, torej sklepam, da se tem drugorednim skromnim državam, to je dotičnim narodom, mnogo bolje godi, nego

velikej Nemčiji, prusko uniformiranemu nemškemu narodu.

No, kaj je uzrok tej razliki, ker priznavati se mora, da nemški narod nij menj marljiv, nego je teh troje njemu sorodnih nordijskih? Impozantni grandhotel, katerega je Prusija Nemcem postavila, ter uniforma, v katero jih je vtaknila, premnogo stane, za ta velikoslavni luksuz Nemčija nij dovolj bogata, torej morajo otroci njeni za navidezno veličast in bliščobno stradati. V Berolinu in drugod, kjer veliko-nemški pruski mogočnejši bivajo, se vidi mnogo neokusne pozlačenosti — v pravem pomenu besede — to so še osodepolni spomini na francoske milijarde, vendar ta pozlačenost se sem ter tja uže lušiti in temniti začinja: kje se bodo nove milijarde zajemale, da se ta bliščoba na dolgo ohranjuje? Srečni narodi, katerim nij treba za zunanjo veličast skrbeti, katerih trud se z domačim blagostanjem plačuje, kakor na Danskem in Skandinavskem.

Dr. Ahasverus.

bodo imeli časa, poskušati kandidate in tako bode skoro gotovo romala zopet v palais Bourbon večina hladnih poslancev brez določene smeri, brez programa“.

Socijalni demokrati hoteli so začetkom tega meseca imeti kongres v Švici, a bil jim je prepovedan. Zbrali so se potem v Londonu h kongresu dné 14. do 19. julija. Na tem kongresu so bili zastopani vsi narodi, govorilo se je jako revolucionarno. Ta shod pa Rusiji nij po godu in bero se huda očitanja Angliji, ker je dovolila ta kongres. „Novoje Vremja“ meni: „Anglija opazuje boj proti revolucionarne propagandi le z egoističnega stališča in misli, da nič ne briga otok (Anglijo), če v sosedovej hiši gori.“ — Gledé francoske akcije v Tuneziji se slišijo v Angleški jako odločni glasovi. „Pall Mall Gazette“ pravi: „Anglija mora svetu in Franciji jasno pokazati, da bode, če treba sama potegnila meč, ko bi katera država ali več držav hotele motiti zdanjo angleško pozicijo v krajih na Nilu. Francoska je uže v Tuneziji preblizu Egipta.“

Dopisi.

Iz Trsta 26. julija. [Izviren dopis.] (Angleški in ameriški mornarji. Podporno delavsko društvo I. in II. Blagoslovljenje zastave 14. avgusta.) Zadnjič je „Slov. Nar.“ pač napačno poročal, da bi bili angleški mornarji delali tukaj „strahovite grozovitosti“. Jaz prav za nobeno ne vem. Res da so hodili po 24 ur na dan okolo (ker za toliko časa so dobivali odpusta), res da so pridno pili pivo, res da si je sem ter tja kateri kupil trobentico in prav po deško trobil po ulicah, ali si omislil ropotulico in si malo poigral — a to so pač male „nezaslišanosti“ in pri mornarjih popolnem navadne. Kdo se more spotikati nad takimi malenkostimi! Zdaj se bodo še te izgubile, ker je včeraj ob štirih v jutro priplula iz Benetek angleška ladija „Falkon“ po zadnje tri ubežnike ter se popoldne zopet odpeljala. — Včeraj zjutraj ob devetih je tudi ameriška korveta „Trenton“ (tako imenovana v spomin prve Washingtonove zmage) odplula v Neapolj; drugih ameriških ladij pa nij bilo sem, najbrže zaradi francosko-afrikanke zmešnjave ne, zaradi katere je morala tudi angleška eskadra opustiti obiskovanje raznih italijanskih pristanišč ter naravnost iz Benetek odpluti v Malto. Kak razložek mej angleškimi in ameriški mornarji! Pri tej priliki sem se živo spominal besed, katere mi je pri nekem pogovoru posebno poudarjal slovenski rodoljub, ki se rad peča z antropologijo in etnografijo. Čudil sem se, kako šibkega života so Amerikanci, precej žilasti in kot nekako nategnene, suhe kože; obraza so bili večinoma angleškega, le kak zamorec je bil vmes. Kakor prej Angleži napravili so bili tudi Amerikanci v soboto večer koncert pri „Zlatem jelenu“. Gnječa velikanska, ploskanja in vpitja pa toliko, da človek komaj veruje, da so meščanje — tako neumni! Neka posebnost ameriške ladije bode zanimala vse čitatelje „Slov. Nar.“; ta tudi z nova pričuje, kako praktični so ti premeteni Amerikanci. Na „Trentonu“ imajo malo tiskarno, v katerej stavijo in tiskajo stirnajst-dnevnik, „Trenton-Herald“ imenovan. Ta čudoviti list (zadnji je tiskan v Trstu 16. julija) pišejo, stavijo in tiskajo mornarji in ga razpošiljajo z ladije „Trenton“ drugim ameriškim mornarjem na vojnih ladijah, v raznih evropskih lukah stoječih. Na čelu mu stoji sledeča kitica:

Ships our cradles, decks our pillows,
Lulled by winds and rocked by billows,
Gaily bound we o'er tide,
Hope our anchor, and Heaven our guide.

Te pomenljive vrstice bi rad poslovenil, ko bi znal vsaj toliko angleški kakor oni ošabni in neumni mandarin, ki so m. Pajpenu v nekem kitajskem pristanišču prodajali kaj drage pipe. A glejte, gospod urednik! človek sem suhega života in še bolj suhega, čem reči, suhoparnega duha. Kako se bi drznil sloveniti tuje verze! Zato jih čem posloveniti le po duhu:

Ladija je naša zibel, krov naše vzglavje,
Vetrovi nas ululjavajo, valovi pa zibljejo,
Prijetno se ziblremo po morji,
Nada je naše sidro in nebó naš voditelj.

List od 16. julija popisuje, kako so na „Trentonu“ praznovali dan osvobojenja (4. julija) Zjedinjenih držav; kako je njihovo veselje v Villefranche sur mer kalil telegram o napadu predsednika Garfielda; kako jih je drug telegram uže nekoliko utolažil, tako da so se kratkočasil v sprevodu z zastavo in napisom: „Bila je tema, a sedaj je svetlo. Slava našega naroda živi.“ Mej razno zmesjo obsega list popis Trsta in njegovih prebivalcev in dopise ameriške vojne ladije „Galena“ v Santandru in „Nipsica“ v Kodanji. Pa — dosta o Amerikancih.

Dopisnik — a — se je zadnjič v „Slov. Nar.“ potezal za prvo slovensko „podporno delavsko društvo“. Prav naravno. Ko bi se precej ne reklo, da sejem razpor, spregovoril bi bil uže davno o kaj koristnem „podpornem delavskem društvu“. Res bi ne mogel vsega hvaliti, kot to zahtevajo njega voditelji. Gospodarstvo društvenega premoženja in njegovih dohodkov, da precej zadenem glavno stvar, se mi ne zdi primerno pravemu in jedinemu namenu društva. Ali nijsta dva v glavna troška prevelika v primeri z društvenimi dohodki? Prav neprimerna, da ne rečem hujšega, pa je bila misel društvu napraviti posebno zastavo. Za Boga! „Podporno delavsko društvo“ in zastava! Kaka zveza je mej njima? Podpornemu društvu po mojih mislih nij treba taci znamenj. Koliko tekanja, koliko drazega časa, antišambriranja in izkazovanja je bilo za nameravano prazno demonstracijo. Poleg tega pa je prenačljeno početje prizadelo društvu še troškov; če bi ne bilo drugih, dovolj je uže onih 40 forintov, ki so jih plačali gledališču Armoniji. Gledé na te opazke pa naj nikdo ne misli, da sem jaz za ustanovljenje „podpornega društva“ II. Jaz nikakor ne odobravam ravnanja snovateljev društva II. a tudi ne odobravam povse ravnanja zdanjih in prejšnjih načelnikov in odbornikov društva I. Z lepa so se imeli porazumeti mej soboj in vso gnjilobo izstružiti. Po zdanjem postopanju se pa le kopičijo zatožbe pri namestništvu in nekatere so gotovo opravičene — tudi nekatere izmej onih, ki jih je „Soča“ prijavljala, dokler nij modri Boštjan s pametno besedo ustavil razprave o tej stvari. Da bi se ustanovilo drugo „delavsko društvo“ s tremi upravnimi jeziki, ne verujem in najbrže ne veruje tega — nihče! Iz takih in enakih razlogov se mi skoro prav zdi, da je svečanost 14. avgusta prepovedana; nekateri se vé da bodo sila žalostni!

Domače stvari.

— (Izlet Sokolov v Logatec.) Sokola odbor je vsvoje zadnje seji jednoglasno sklenil, da se udeleži društvo velike narodne svečanosti v Dolenjem Logatci 7. dan prihodnjega meseca avgusta. Sokol bode imel ondi tudi izvrševati jeden del programa, namreč telovadbo.

— (Poseben vlak), katerega je iz Ljubljane v Logatec za veliko narodno sveča-

nost notranjsko najelo društvo „Sokol“, odpeljal se bode danes teden od tod ob 1/2 2. uri popoldne. Vožnina bode znatno znižana. Več o tem povedo plakate.

— (Poziv.) Sokolovci, kateri danes teden pri narodni svečanosti v Logatci še želé sodelovati v grupah ali telovaditi na drogu, naj blagovole gotovo oglositi se jutri, v ponedeljek 1. avgusta, zvečer ob 8. uri v Sokolovej telovadnici.

— (Društvo veteranov) napravi danes pri ugodnem vremenu izlet v Velče; vzelo bode seboj mestno godbo.

— (Nesreča.) Hčerka tukajšnjega bankirja g. E. Maier-ja, katerega obitelj zdaj biva v vili Weltersheim v Bledu, si je predvčeranjim zlomila roko.

— (Gospod ingénieur Ferdo Klemenčič,) naš kandidat za mestni odbor ljubljanski, je sinoči z brzovlakom za dalje časa ostavil našo deželo, ker je od ravnateljstva državnim železničnim zgradbam imenovan gradnjim voditeljem transverzalne železnične proge Stanislovo-Husjatin. Ta proga je 150 kilometrov dolga in gre do rusko-podolske meje, na katerej leži mesto Husjatin. Obžalujemo, da je šel od nas izvrstni veščak, rodoljubnega očeta rodoljubni sin, pa upamo, da se povrne, kadar bode dela zanj — doma.

— (Gospod prof. Karol Glaser) nas prosi, da popravimo poročilo o mariborske čitalnice dvajsetletnici v jedne stvari. Gospod profesor piše, da nij predsednik tržaške čitalnice, nego podpredsednik njen in da se v Mariboru nij predstavljal kot „predsednik“. To želi konstatirati gospod profesor, da Tržičanje ne bodo mislili, da „se napihuje izvan tržaškega teritorija“. Če je tedaj kak „natančen“ Tržičan gospoda profesorja bodi si z besedo bodi si le sam pri sebi po krivem dolžil „napihovanja samega sebe“, onda naj se pokori in gospoda profesorja odpuščanja prosi — na tihem!

— (Nova šolska knjiga.) Neumorno delavni naš zgodovinar g. prof. Ivan Jesenko je naše slovstvo spet obogatil z novo knjigo. Ravnokar je izšel v „Narodni tiskarni“ prof. Jesenkove „Občne zgodovine“ tretji del, obsegajoč „Novi vek“ od 1492. leta do zdanjega časa. S tem tretjim delom je „Občna zgodovina“ gotova. Ker je ist g. pisatelj uže davno izdal tudi občni zemljepis, nij nobene ovire, da se v slovenskih srednjih šolah predavata zemljepis in zgodovina sè slovenskim učnim jezikom. Radovedni smo, kdaj bode de facto zanja uveden slovenski učni jezik! Ali nam bode gosp. baron Conrad morebiti spet izkazal svojo posebno milost, da naredi slovenščino učnim jezikom kateremu predmetu, za kateri — še nímamo šolskih knjig?!

— (Nesreča.) Včeraj, 29. julija, umrl je na Rakeku malo nad petdeset let star mož, Josip Bonač, po domače Jožefovec. Bil je priden in trden gospodar. Pred dvema dnema podrla ga je hoja v gozdu, katero je s pomagčem sekal; revež je hotel prisiliti, naj pade na gotov kraj. Bodi to v svarilo domačim ljudem, da „preveč korajže“ v gozdu nij dobro, in da tisto „mora iti“ in „stokrat sem tako delal in storil“ človek večkrat drago poplača.

— (Treščilo je,) kakor se nam poroča od Sv. Križa pri Litiji, dné 22. t. m. v vas Gabrovko in ogenj je uničil četvero gospodarjem stanišča, gospodarska poslopja, vso krmo in vse v kozolcih zloženo žito. Samo dva pogorelca bila sta za neznatne zneske varovana in sicer jeden za 900 gld. pri banki

„Slaviji“, drugi pa za 500 gld. pri „graškej vzajemnej zavarovalnici“.

— (O požaru v Cerkljah,) o katerem smo kratko uže poročali, zvedeli smo nadalje še te-le natančnosti: Vnelo se je popoldne ob dveh v poslopji necega zanikrnega gospodarja na neznan način in ne popolnem v petih minutah stal je uže tudi nasprotni konec vasi — kamor je silni veter goreče žarke zanesel — v plamenih. Rešiti nij bilo prav nič mogoče, tako da je v gorečih poslopjih ostalo vse premično blago, razen živine, ki so jo nekateri pogumni gasilci večkrat z nevarnostjo lastnega življenja odvezavali in odganjali. V velikej nevarnosti bila je tudi velika in lepa cerkev, kajti tik nje stoječa kaplanija vnela se je bila uže štirikrat in le neutrudnemu in napornemu delovanju gasilcev se je zahvaliti, da vender nij pogorela. Izmej pogorelecev bilo jih je osemnajst zavarovanih pri banki „Slaviji“, trije pri „Foncière“, dva pri „dunajskem občnem zavarovalnem društvu“ in šest pri „graškej vzajemnej zavarovalnici“, dočim jih devet nij bilo prav nič zavarovanih.

Razne vesti.

* (Kobilice) so pokrile kavkaške dežele, turške in ruske. Ruska vlada je kavkaškemu deželnemu namestniku dovolila sto tisoč rubljev za njihovo pokončavanje. Na otoku Smirne se vsi prebivalci pečajo s pokončavanjem požrešnih kobilic. V Angori so morali vse prodajalnice zapreti. Prišle so baje iz Perzije.

* (Koliko more človek prebiti.) Nedavno je v blaznici v Charentonu umrl stointriletni tako imenovani „stekleni mož“, ki se je domišljeval, da je njegovo telo iz stekla. Bil je od leta 1797 v blaznici in je teh 83 let le jedenkrat spregovoril in tobaka zahteval. Ubogi stekleni mož je tedaj v 20. letu zblaznel.

Listnica uredništva. Gospod D. M. v Borovnici. Nij bilo mogoče za danes. „Alm.“ akte smo prejeli in izročili uredništvu „Pr.“. Gospod E. V. v Loži. Prosimo!

Poslano.

Mej temi, ki so posebno veliko pripomogli, da se nij ogenj v Cerkljah dne 25. t. m. še dalje raztegnil, omeniti mi je gospoda Petra Majdiča ml. iz Jarš, g. Šunkarja iz Mengša (meni dozda neznana gospoda) in vrlim sosedom iz Št. Jurja pri Kranji, kateri so s svojimi brizgalnicami v resnici veliko storili in tako hitro na pomoč prišli.

V dolžnost si štejem, da se v svojem, kakor tudi v imenu tukajšnjih posestnikov blagim gospodom in sosedom presrečno zahvaljujem.

Županstvo v Cerkljah,
dné 29. julija 1881.

Andrej Vavken,
župan.

(436)

Tržne cene

v Ljubljani 30. julija t. l.

Pšenica hektoliter 8 gld. 45 kr.; — rež 5 gld. 20 kr.; — ječmen 3 gld. 90 kr.; — oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 5 gld. 20 kr.; — prosó 4 gld. 87 kr.; — korusa 5 gld. 40 kr.; — krompir 100 kilogramov 3 gld. 50 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr.; masla kilogram — gld. 80 kr.; mast — gld. 78 kr.; — špeh frišen — gld. 68 kr.; špeh povojen — gld. 72 kr.; — jajce po 1²/₃ kr.; — mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 50 kr.; — svinjsko meso 60 kr.; — sena 100 kilogramov 1 gld. 95 kr.; — slame 1 gld. 60 kr.; — drva trda 4 kv. metrov 5 gld. 60 kr.; — mehka 4 gld. 20 kr.

Dunajska borza 30. julija.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	77 gld. 95 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	78 " 80 "
Zlata renta	94 " — "
1860 drž. posojilo	— " — "
Akcije narodne banke	832 " — "
Kreditne akcije	365 " 40 "
London	117 " 35 "
Srebro	— " — "
Napol.	9 " 31 "
C. kr. cekini	5 " 54 "
Državne marke	57 " 35 "

Zahvala.

Za splošno blago sočutje ob smrti naše preljube in nepozabljive hčere

OLGE,

potem za mnoge darovane krasne vence ter za mnogobrojno spremstvo pri njenem pogrebu dné 29. t. m. izrekava vsem dotičnim presrečno zahvalo. (437)

V Ljubljani, dné 29. julija 1881.

Anton in Terezija Prelesnik.

Božjast

ozdravlja pismeno specialni zdravnik dr. Killisch v Draždanih (Dresden, Sachsen). Za velike uspehe (8000) velike medalje znanst. društ. v Parizu. (430—1)

Bergmanovo

mjilo zoper pege, s katerim se pege popolnem odpravijo; 1 kos 45 kr. Prodaja Jos. Svoboda, lekarnar v Ljubljani, na Prešernovem trgu. (166—19)

Tuči.

29. julija:

Pri **Stonu**: Tischl z Dunaja. — Diessl iz Pole. — Metelko iz Zagreba. — Mighetti iz Gorice. — Reya iz Trsta. — Bill iz Pešte.

Pri **Waltel**: Schmidt, Giesenbier, Hoffman z Dunaja. — Dewald iz Trsta.

Lekarna „pri samorogu“

Jul. pl. Trnkóczy-jeva

na mestnem trgu v Ljubljani.

priporoča p. n. občinstvu sledeče, zmirom sveže (frišne) vsled dolgoletnega izkustva kot **izvrstno uplívne** priznane specialitete, izkušena domača in **homeopatiška** zdravila: (71—19)

Planinski želiščni sirop kranjski,

izboren zoper kašelj, hripavost, vratobol, prsne in pljučne bolečine; 1 stekl. 56 kr. Koristnejši nego vsi v trgovini se nahajajoči soki in siropi.

Pomuhljevo (Dorsch) jetrno olje,

najboljše vrste bramore, plućnico, kožne izpuške in bezgavne otekline. 1 skl. 60 kr.

Anaterinska ustna voda,

najboljše za čhranjenje zob ter zobnega mesa in takoj odpravi smradljivo sapo iz ust. 1 steklenica 40 kr.

Kri čistilne kroglice, c. kr. priv.,

ne smeje bi se v nijednem gospodinjstvu pogrešati in so se uže tisočkrat sijajno osvedočile pri zabasanji človeškega telesa, glavobolu, otrpnenih udih, skaženem želodcu, jetrnih in obistnih boleznih, v škatljah à 21 kr.; jeden zavoj s 6. škatljami 1 gld. 5 kr. Razpošiljava se le jeden zavoj.

Naročila iz dežele izvrše se takoj.

2000 gld.

leško na leto zaslužijo **gostilničarji** in **kupčevalci**. Brošurica fabrikacij velja 3 gld.; dobi se po poštnem podvzetju: **F. Schlosser, Trst.** (419—7)

J. Giontinijeva knjigarna

v Ljubljani

priporoča

(435—1)

Deželni zakoni od let 1852—1879

vezani	gld. 1.60
Občinski red za vojvodino Kranjsko	— .60
Stavbeni	— .30
Nauk slovenskim županom	1. —
Pajk J.: Izbrane narodne srbske pesni	— .40
Jesenko: Občna zgodovina, III. del	— .80
Album, 12 fotografij Ljubljane	— .80

Zadnja tri dela so nova.

A. Krejči,

v Ljubljani.

kongresni trg, na voglu gledališčne ulice, priporoča svojo veliko zalogo vseh vrst **modernih**

klobukov in kap;

prejema tudi

kožuhovino in zimsko obleko

črez poletje v shranjevanje. (133—23)

Loterijsko kolekturo

in

(432—2)

trafiko tabaka

v Trnovem na Notranjskem

oddaje slavna c. kr. finančna direkcija kranjska do dné 8. avgusta t. l.

Oboje daje po uradnem razglasu dohodka 662 gld. 87 kr. na leto.

Ker se zahteva v prvi vrsti, da ostane oboje v dozdanjem lokalni in je ta lokal **prodajalnica**, katera je bila pred kratkem v „Slovenskem Narodu“ in „Edinosti“ naznanjena za oddajo v najem, opozorjeni naj bodejo vsi, ki želé prodajalnico prevzeti, oglasiti se pred 8. avgustom v Trnovem h. št. 18, da jim bode mogoče udeležiti se konkurza.

Dr. Sprangerjeve

kapljice za želodec,

priporočane od zdravniških avtoritet, pomagajo takoj, če ima človek krč v želodcu, migréno, feber, ščipanje po trebuhu, zaslinjenje, slabosti, če ga glava boli, če ima krč v pr. ih, mastno zgago. Telo se hitro očisti. V bramorjih razpusti bolezensko tvarino, odvajajoč črve in kisline. Davici in tifusu vzamejo vso zlobnost in vročino, če se zavživajo po ¹/₂ žličke vsako uro, ter varujejo nalezljivosti. Človeku diši zopet jed, če je imel bel jezik. Naj se poskusi z majhenim ter se prepriča, kako hitro pomaga to zdravilo, katero prodaja lekarnar g. **J. Svoboda** v Ljubljani, à flacon 30 in 50 kr. av. velj. (247—22)

Novejše sodbe zdravniških avtoritet o

FRANZ JOSEF' BITTERQUELLE,

(Fran Josipova grenka voda),

priznано najboljše od vsake druge grenke vode.

Prof. dr. Alojzij Valenta, vodja deželnega zavoda za bolne, norišnice in porodišnice v Ljubljani:

„Fran Josipova grenka voda obnese se, povžita od 150—200 gramov, kot prijetno in ne prehitro razpuščajoče sredstvo. Razen tega ima pred drugimi rudninskimi vodami, ki so za čiščenje čreves, še to prednost, da to svrho doseže lahko in se bolnik ne čuti neprijetno. V Ljubljani, 1. junija 1880.“

Prof. dr. A. Breisky, Praga: „Fran Josipova grenka voda zavzima vsled sigurnosti svojega uplivanja, ako se jo po malem tudi dolgo časa použiva, odlično mesto mej drugimi grenkimi vodami. Praga, 19. avgusta 1879.“

Štabni nadzdravnik dr. Ferd. Haueisen, Ljubljana: „Uže čestokrat omenjene prednosti te vode so se dobro obnesle tudi pri rabljenju v oddelkih. C. kr. vojaška bolnica, 7. aprila 1879.“

C. kr. vodja bolnice dr. Lorinser, Dunaj: „Pozornost vzbuja Fran Josipova grenka voda s tem, ker ima prijetno lastnost, da gotovo upliva, tudi če se jo zauživa samo malo, in ne dela nič nadležnosti. Dunaj, 1877.“

C. kr. občna bolnica, Dunaj: V. med. odd. Prof. dr. Brasche. — „Izvrstni vspehi so se dosegli pri prehlajenju v želodcu in črevesu, boleznih na pljučah, zaprtju, neslasti do jedi, pri vredi, zlatej žili in ženskih boleznih. Dunaj, 1878.“

Prodaje: **Peter Lassnik, J. Luckmann** in lekarni **Viljem Mayr** in **G. Piccoli** v Ljubljani.

ter vse lekarne in zaloge rudninskih voda. Opise te vode itd. pošilja zastoj **razpošiljevalno vodstvo v Budapešti.**